

รธน. มาตรา ๒๙๕

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙๕ บัญญัติให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินโดยให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นตามมาตรา ๒๙๒ และห้ามมิให้ผู้นั้นดำรงตำแหน่งทางการเมืองใด ๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นตำแหน่ง

ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยที่ ๑๙/๒๕๕๔ และคำวินิจฉัยที่ ๒๐/๒๕๕๔ ให้ความหมายของคำว่า “จงใจ” ว่าเป็นเพียงเจตนาธรรมดา คือ ผู้ถูกร้องรู้หรือไม่ว่ามีทรัพย์สินและหนี้สินอยู่ เพียงผู้ถูกร้องรู้สำนึกในการกระทำ ไม่จำเป็นต้องมีเจตนาพิเศษเพื่อมุ่งประสงค์ต่อประโยชน์ที่มีชอบ กรณีการค้ำประกันเงินกู้นั้น ผู้ค้ำประกันยังมิได้ตกเป็นลูกหนี้จนกว่าผู้กู้จะผิดสัญญาและศาลพิพากษาให้ผู้ค้ำประกันรับผิดชอบ ถือเป็นหนี้ที่ยังไม่แน่นอนจึงไม่ต้องระบุจำนวนเงินที่ค้ำประกันในบัญชี ฯ แต่กรณีของผู้ถูกร้องเป็นกรณีที่มีคำพิพากษาศาลฎีกาถึงที่สุดแล้วให้ผู้ถูกร้องชำระหนี้ในฐานะลูกหนี้ตามคำพิพากษา แม้ผู้ถูกร้องยื่นคำชี้แจงต่อผู้ร้องว่าไม่อาจจะหยุดหนี้สินตามที่ศาลฎีกาพิพากษาในบัญชี ฯ ได้ เพราะจะกระทบต่อการต่อสู้คดีร้องขอชดเชยทรัพย์สินก็ตาม แต่แสดงให้เห็นว่า ผู้ถูกร้องรู้ยอดหนี้แต่ไม่แจ้งเพราะเกรงว่าจะเสียเปรียบในการต่อสู้คดี เป็นกรณีผู้ถูกร้องรู้ถึงความมีหนี้สินดังกล่าวก่อนการยื่นบัญชี ฯ แต่ไม่แสดงหนี้สินนั้นไว้ในบัญชี ฯ ที่ยื่นต่อผู้ร้อง เป็นการจงใจยื่นบัญชี ฯ ด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙๕

ย่อโดย นายกล้า สมุทวณิช
นักวิชาการคดีรัฐธรรมนูญชำนาญการ

นายปฐมพงษ์ คำเขียว
ผู้อำนวยการกลุ่มงานคดี ๕

นางสาวณิชาภา ภูมินายก
ผู้อำนวยการสำนักคดี ๒

นายมนตรี กนกวารี
ผู้ทรงคุณวุฒิด้านคดี รักษาการแทน
รองเลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ตรวจ